

EXIGENȚELE MISIUNII PREOȚEȘTI SUB ASPECT PASTORAL-DUHOVNICESC ȘI ADMINISTRATIV-PAROHIAL

Preot dr. Cosmin Panțuru

Misiunea duhovnicească a preotului are temei în misiunea și cuvintele împlinite ale Mântuitorului Iisus Hristos, care în Galileea și-a trasat liniile generale ale propriului său program pastoral: acela de „a binevesti săracilor, a tămădui pe cei zdrobiți cu inima, a propovădui robilor iertare și orbilor vedere și a ușura pe cei apăsați” (Luca, 4, 18). Sfântul Apostol Pavel spune că preotul este „un om între oameni și pus pentru oameni spre cele ce sunt ale lui Dumnezeu” (Evrei, 5, 1). Sensul acestei cuvântări îl deslușește același Apostol în cuvântarea ținută presbiterilor din Efes, precizând că ei sunt „păstorii” unei obști de credincioși: „Luați, dar, aminte de voi și de toată turma întru care Duhul Sfânt v-a pus pe voi episcopi ca să păstoriți Biserica Domnului” (Fapte, 20, 28). Altădată precizează rolul pe care îl au aceștia în mijlocul credincioșilor, ei fiind „slujitori ai lui Hristos și iconomi ai tainelor lui Dumnezeu” (I Corinteni, 4, 1), „ostenitori în cuvânt și învățătură” (I Tim. 5, 17), meniți să se roage pentru cei bolnavi „ungându-i cu untdelemn întru numele Domnului” (Iacob, 5, 14)¹.

În același context Sfinții Părinți ai Bisericii urmează întru totul aceste prescripții evanghelice. Astfel, Sfântul Grigore de Nazianz, în *Cuvântul* său *despre Preoție* își dă propriul canon spunând: „Trebuie să fiu eu mai întâi curat și apoi să curăț pe alții. Să fiu eu înțelept ca să înțeleptesc pe alții. Să fiu eu lumină, ca să luminez pe alții. Să fiu eu aproape de Dumnezeu, ca să apropii pe alții. Să fiu eu sfânt, ca să sfințesc pe alții”². În convorbirea pe care Sfântul Vasile cel Mare o are cu Sfântul Ioan Gură de Aur, acesta din urmă aduce în discuție dialogul pe care Mântuitorul Hristos îl are cu Sfântul Apostol Petru: „Petre, Mă iubești”? Acesta I-a răspuns că „Da, Doamne, Tu știi că Te iubesc!”. În interpretarea acestui dialog, Sfântul Ioan Gură de Aur arată că Învățătorul nu-l întreabă pe Petru ca să afle dacă îl iubește sau nu, ori cât de mult îl iubește

¹ Nicodim Belea, Contribuții la problema conducerii pastorale a credincioșilor de la sate, Sibiu, 1955, p. 46

² Mihai Parfeni, Vocația preoțească în Tratatul despre preoție al Sfântului Grigorie de Nazianz, în <http://www.doxologia.ro/viata-bisericii/documentar/vocatia-preoteasca-tratatul-despre-preotie-al-sfantului-grigorie-de> (5 martie 2015)

(El, ca Dumnezeu cunoscând acest lucru, și anume că Petru Îl iubește), ci îl întreabă ca să ne arate nouă cât de mult Îi este la inimă purtarea de grijă față de oile sale cele cuvântătoare, adăugând, apoi, de trei ori îndemnul de a le păstori, arătând prin aceasta cât de mult își iubește El Biserica Sa, pentru ca și ei, apostolii, dar și urmașii lor (episcopii și preoții) să o iubească și să o iubim la fel de mult³. Preotul este îndemnat de către Sfântul Efreim Sirul spre slujirea necondiționată a aproapelui: „pe cel rătăcit călăuzește-l, pe cel șchiop sprijină-l, pe cel căzut ridică-l, pe cel bolnav ajută-l și toate câte sunt asemenea”⁴, arătând de altfel, prin aceasta, pastorația neîngrădită de timp și spațiu a tuturor! Sfântul Nectarie de Eghina avertizează păstorul care „trebuie să călăuzească bine turma oilor celor cuvântătoare încredințată lui de Hristos și să îndrume bine Biserica printr-o conștiință curată, spre dobândirea mântuirii căutate și râvnite de fiii ei”⁵. Pentru aceasta, cei ce râvnesc episcopia/preoția trebuie mai întâi să se cerceteze pe ei înșiși dacă într-adevăr sunt potriviți pentru aceasta și să vadă dacă într-adevăr au fost dobândite toate cele cerute și țintite de această vrednicie spre împlinirea neabătută a celor mai înalte îndatoriri impuse de activitatea de păstorie duhovnicească. Trebuie să vadă dacă ei mai întâi s-au învrednicit de darul îndumnezeirii, potrivit cu cele spuse de Sfântul Dionisie Areopagitul: *și unii ca aceștia s-au făcut după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, așa cum Sfântul Pavel îl descrie pe episcop*⁶.

Responsabilitatea misiunii pastorale este exprimată și de Părintele Dumitru Fecioru: „Curățit trupește și sufletește și împăcat cu toată lumea, apropie-te de Sfânta Masă, pe piscul cel mai înalt al slujirii preoțești, pentru a primi în mâinile tale trupul Dumnezeului Celui viu, trupul Dumnezeului care ține Universul în palmă. Aceeși purtare de grijă trebuie să o ai și de curăția trupească și sufletească a credincioșilor tăi, pe care-i împărtășești în timpul Sfintei Liturghii. Ia aminte: *nu da cele sfinte câinilor, nici nu arunca mărgăritarele înaintea porcilor, ca nu cumva să le calce în picioare și întorcându-se să vă sfâșie* (Matei, 7, 6). Ia aminte, dar! Harul lui Dumnezeu te-a suit pe piscul cel mai înalt al slujirii preoțești. Ești puternic! Poți pogori pe Dumnezeu din ceruri ca să te sfințească și să te mântuie și ca și tu la rândul tău să sfințești și să mântui pe credincioșii tăi! Sfințește-te, îndumnezeiește-te cu Trupul lui Dumnezeu cât mai des. Sfințește-te și îndumnezeiește la fel și pe credincioșii tăi”⁷!

Așadar, terenul de lucru spre care l-a ales Dumnezeu pe preot este obștea credincioșilor.

³ Sf. Ioan Gură de Aur, Sf. Grigore de Nazianz, Sf. Efreim Sirul, Despre preoție. Traducere, introducere, note și un cuvânt înainte de preot Dumitru Fecioru, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1987, p. 40-41.

⁴ Sf. Efreim Sirul, Cuvânt despre preoție, la Ibidem, p. 230.

⁵ Magdalena Melinte, Despre preoție, (prezentare a lucrării Sfântului Nectarie de Eghina), în <http://www.doxologia.ro/viata-bisericii/prezentare-de-carte/despre-preotie> (5 martie 2015)

⁶ Îndatoririle preotului, în <http://www.crestinortodox.ro/carti-ortodoxe/despre-preotie/indatoririle-preotului-139069.html> (5 martie 2015)

⁷ Sf. Ioan Gură de Aur, Sf. Grigore de Nazianz, Sf. Efreim Sirul, *Despre preoție*. ...p. 17-19.

Exigențe practice ale misiunii preoțești actuale se reflectă și în normele bisericești aflate în vigoare. Misiunea pastoral-duhovnicească și administrativ-parohială este prevăzută în formă legală în *Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române*⁸ (în continuare Statut/Statutul B.O.R.), iar încălcarea prevederilor este sancționată de „Codul penal” al Bisericii: *Regulamentul autorităților disciplinare și al instanțelor de judecată ale Bisericii Ortodoxe Române*⁹ (în text R.A.C.D.I.J.), care se fundamentează pe principiile și normele canonice deja consacrate.

Conform legislației interne, preotul (paroh), în calitatea sa de delegat al chiriarhului, este păstorul sufletesc al credincioșilor dintr-o parohie, iar în activitatea administrativă este conducătorul administrației parohiale și președinte al Adunării parohiale, al Consiliului parohial și al Comitetului parohial (art. 49, al. (1) din Statutul B.O.R.). Înainte de primirea Tainei Hirotoniei, în fața ierarhului său și a credincioșilor participanți la Sfânta Liturghie, viitorul preot îmbrăcat atunci în veșmintele diaconești rostește o Declarație/Mărturisire¹⁰, care constituie angajamentul său de viitor slujitor al Sfântului Altar, al lui Dumnezeu, dar și al oamenilor. Din conținutul acesteia reies mai multe îndatoriri: scopul său este împlinirea poruncilor lui Dumnezeu în vederea mântuirii credincioșilor; preceptele Sfințelor Evanghelii, prevederile canonice apostolice, sinodale și ale Sfinților Părinți vor sta la baza învățaturii sale; va respecta întreaga legislație bisericească; va locui în mijlocul credincioșilor săi; va avea o viață de familie exemplară, fiind model prin ținuta sa morală; va fi supus și fidel chiriarhului locului; se va supune inclusiv consecințelor morale și legale ce decurg din nerespectarea celor declarate. Conform art. 14 din R.A.C.D.I.J., nerespectarea acestei mărturisiri „se sancționează cu destituirea din slujirea clerical sau caterisirea, după gravitatea faptei”.

Privitor la misiunea preotului, Statutul B.O.R. prezintă atribuțiile clericului în cauză, iar abaterile și sancțiunile ca urmare a nerespectării lor sunt legiferate de R.A.C.D.I.J. În formă simplificată le vom prezenta în cele ce urmează în conținutul tabelului de mai jos:

Pe lângă cele evidențiate, preotului paroh îi revin și alte obligații: de a catehiza copiii, tinerii și adulții conform îndrumărilor Centrului eparhial, de a asigura accesul zilnic în lăcașul de cult, conform programului afișat la intrarea în biserică; de a se îngriji de predarea orelor de religie la școala din parohie,

⁸ *Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române*, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 50 din 22 ianuarie 2008; în vigoare cu amendamentele aprobate de Sfântul Sinod în ședința de lucru din 17 februarie 2011, prin hotărârea nr. 385/2011, cf. <http://comptepv.typepad.fr/Statut%20BOR%20APROBAT%20de%20Sf.Sinod%2017.02.2011%20%282%29.pdf>.

⁹ *Regulamentul autorităților canonice disciplinare și al instanțelor de judecată ale Bisericii Ortodoxe Române*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2015.

¹⁰ A se vedea conținutul acestei declarații în [http://patriarhia.ro/hotarari-ale-sfantului-sinod-indice-cronologic—323/\(...\)-328/](http://patriarhia.ro/hotarari-ale-sfantului-sinod-indice-cronologic—323/(...)-328/) (5 martie 2015)

1. Misiunea pastoral-duhovnicescă a preotului

ATRIBUȚII STATUTARE	ABATERI	SANȚIUNI
„Săvârșește Sfânta Liturghie și Laudele bisericești (...), cu rostirea cuvântului de învățătură” [art. 50, lit. a) - Statut B.O.R.].	- „Neglijarea sau neîndeplinirea datoriei de a predica și de a catehiza în biserică” [art. 33, R.A.C.D.I.J.].	- „Dojană arhierescă sau mutarea în altă parohie; caterisire (în caz de neîndreptare)” [art. 33 - R.A.C.D.I.J.].

Administrarea Sfintelor Taine (în general) și a ierurgiilor bisericești

ATRIBUȚII STATUTARE	ABATERI	SANȚIUNI
„Săvârșește Sfinte	- nu săvârșește Sf. Taine și ierurgiile cu toată cuviința, în conformitate cu rânduielile liturgice și cu respectarea prevederilor tipiconale	- dojană arhierescă sau mutare disciplinară (în caz de neîndreptare) [art. 28, al. (1) - R.A.C.D.I.J.].

<p>Taine și ierurgii” (art. 50, lit. a) - Statut B.O.R.).</p>	<p>[art. 28, al. (1) - R.A.C.D.I.J.].</p>	
	<p>- slujește cele sfinte împreună cu ereticii sau cu schismaticii [art. 28, al. (2) - R.A.C.D.I.J.].</p>	<p>- dojană arhierescă (în caz de neștiință), destituire din sluirea clericală; sau caterisire (în caz de recidivă) [art. 28, al. (2) - R.A.C.D.I.J.].</p>
<p>Taina Botezului</p>	<p>- nu săvârșește Taina Botezului sau repetă Taina Botezului în numele Preasfintei Treimi, cu trei afundări (sau în caz de necesitate cu trei turnări); ori admite botezul ereticilor [art. 29, al. (2) - R.A.C.D.I.J.].</p>	<p>-caterisire [art. 29, al. (2) - R.A.C.D.I.J.].</p>
	<p>- săvârșește Taina Botezului înafara locașului de cult (cu</p>	<p>- dojană arhierescă, oprirea de la săvârșirea celor sfinte pe 30 de zile, mutarea disciplinară,</p>

	<p>excepția botezului de necesitate) [art. 29, al. (3) - R.A.C.D.I.J.].</p>	<p>destituirea; sau caterisirea (în caz de neîndreptare) [art. 29, al. (3) - R.A.C.D.I.J.].</p>
	<p>- nu solicită nașilor de botez certificate de cununie și botez [art. 29, al. (4) - R.A.C.D.I.J.].</p>	<p>- dojană arhierescă, oprirea de la săvârșirea celor sfinte pe 30 de zile sau mutare disciplinară; destituirea din slujirea clericală (în caz de neîndreptare) –[art. 29, al. (4) - R.A.C.D.I.J.].</p>
	<p>- a lăsat să moară un copil nebotezat aflat în pericol de moarte [art. 29, al. (5) - R.A.C.D.I.J.].</p>	<p>- dojană arhierescă, oprirea de la săvârșirea celor sfinte pe 30 de zile sau mutare disciplinară – [art. 29, al. (5) - R.A.C.D.I.J.].</p>

	<p>- nu administrează Taina Mirungerii și Împărtășaniei noului botezat [art. 29, al. (6) - R.A.C.D.I.J.].</p>	<p>- dojană arhierescă sau cu împlinirea unui canon de post și de pocăință la mănăstire -[art. 29, al. (6) - R.A.C.D.I.J.].</p>
Taina Cununii	<p>- oficiază Logodna separat de Taina Cununii [art. 29, al. (7) - R.A.C.D.I.J.].</p>	<p>- dojană arhierescă sau cu împlinirea unui canon de post și de pocăință la mănăstire -[art. 29, al. (7) - R.A.C.D.I.J.].</p>
	<p>- săvârșește Taina Cununii fără a se încredința dacă mirii și nașii îndeplinesc prevederile canonice și legale [art. 29, al. (8) - R.A.C.D.I.J.].</p>	<p>- dojană arhierescă, împlinirea unui canon de post și de pocăință la mănăstire sau mutare disciplinară [art. 29, al. (8) - R.A.C.D.I.J.].</p>

	<p>- oficiază Taina cununiei înafara bisericii parohiale sau a filiei [art. 29, al. (9) - R.A.C.D.I.J.].</p>	<p>- mutarea disciplinară, destituirea din slujirea clericală sau caterisirea [art. 29, al. (9) - R.A.C.D.I.J.].</p>
Taina Spovedaniei	<p>- refuză pocăința celui care se întoarce de la păcat [art. 29, al. (11) - R.A.C.D.I.J.].</p>	<p>- dojană arhierescă, împlinirea unui canon de post și de pocăință la mănăstire, mutare disciplinară; sau caterisire (în caz de neîndreptare) [art. 29, al. (11) - R.A.C.D.I.J.].</p>
	<p>-divulgă secretul spovedaniei [art. 29, al.(12) - R.A.C.D.I.J.].</p>	<p>- împlinirea unui canon de post și de pocăință la mănăstire, mutare disciplinară, destituirea din slujirea clerical; sau caterisire (în caz de neîndreptare) [art. 29,</p>

		al. (12) - R.A.C.D.I.J.].
Taina Împărtășaniei	- nu împărtășește pe cel aflat pe patul de moarte și care dorește împărtășirea, chiar dacă este oprit de la împărtășire sau a mâncat [art. 29, al. (14) - R.A.C.D.I.J.].	- dojană arhierescă, împlinirea unui canon de post și de pocăință la mănăstire, sau mutarea disciplinară [art. 29, al. (14) - R.A.C.D.I.J.].
	- a lăsat să moară din neglijență un bolnav neîmpărtășit [art. 29, al.(15) - R.A.C.D.I.J.].	- dojană arhierescă, împlinirea unui canon de post și de pocăință la mănăstire, mutarea disciplinară; sau caterisire (în caz de neîndreptare) [art. 29, al.(15) - R.A.C.D.I.J.].

	<p>-nu amestecă vinul cu apă, pentru Sfânta Euharistie; ori a săvârșit Sfânta Liturghie fără Proscomidie, ori a lăsat intenționat sau din neglijență Sfintele Taine neconsumate [art. 29, al. (16)-17) R.A.C.D.I.J.].</p>	<p>- împlinirea unui canon de post și de pocăință la mănăstire, sau caterisire (în caz de neîndreptare) - [art. 29, al.(16)-(17) - R.A.C.D.I.J.].</p>
	<p>- a săvârșit Sfânta Liturghie fără să fi ajuns înaintea de slujbă [art. 29, al.(18) R.A.C.D.I.J.].</p>	<p>-oprirea de la săvârșirea celor sfinte până la 30 de zile sau împlinirea unui canon de post și de pocăință la mănăstire; caterisire (în caz de neîndreptare) - [art. 29, al. (18) R.A.C.D.I.J.].</p>
	<p>- nu se împărtășește la Sfânta Liturghie cu cei împreună-liturghisitori</p>	<p>- oprirea de la săvârșirea tuturor celor sfinte până la 30 de zile sau cu</p>

	[art. 29, al. (19) R.A.C.D.I.J.].	mutarea disciplinară [art. 29, al. (19) R.A.C.D.I.J.].
Taina Sfântului Maslu	-săvârșește singur Sfântul Maslu, fără motiv întemeiat [art. 29, al. (21) R.A.C.D.I.J.].	-dojană arhierescă, mutare disciplinară; destituirea din slujirea clericală sau caterisirea (în caz de neîndreptare) - [art. 29, al. (21) R.A.C.D.I.J.].
Ierurgii (slujba înmormântării)	-refuză, din motive pecuniare, oficierea slujbei înmormântării persoanelor din familii sărace [art. 31 - R.A.C.D.I.J.].	-dojană arhierescă împlinirea unui canon de post și pocăință la mănăstire timp de 30 de zile, pierderea oficiului de paroh sau mutarea disciplinară în altă parohie [art. 31 - R.A.C.D.I.J.].

dacă acestea nu sunt repartizate unui cadru didactic (titular sau suplitor) [art. 50, lit. b) – Statut B.O.R.]; de asemenea, se va ocupa ca programul anual al activităților pastoral-misionare, social-filantropice și administrativ-gospodărești ale parohiei să fie respectat [art. 50, lit. e) - Statut B.O.R.]; va duce la îndeplinire toate dispozițiile statutului, ale regulamentelor și ale organismelor bisericești centrale și eparhiale în ceea ce privește parohia; (...) și viața parohială [art. 50, lit. c)-d) - Statut B.O.R.]. Neglijența, neîndeplinirea sau îndeplinirea cu rea-credință a tuturor acestor îndatoriri statutare și regulamentare, precum și a ordinelor și dispozițiilor superiorilor ierarhici se sancționează cu „retragerea binecuvântării (aprobării scrise) chiriarhale pentru cadrele didactice din învățământul preuniversitar și universitar, destituirea din slujirea clericală sau caterisire” – [art. 34, al. (1) – R.A.C.D.I.J.].

Referitor la **activitatea administrativ-parohială**, prin prevederile art. 50, lit. g)-h) din Statutul B.O.R., se poate observa că preotul-paroh are datoria de a convoca și prezida Adunarea parohială, Consiliul parohial și Comitetul parohial; de a duce la îndeplinire hotărârile Adunării parohiale și ale Consiliului parohial; de a ține registrul cu evidența tuturor parohienilor; a botezaților, cununaților și decedaților din parohie în registrele speciale (mitricale) și de a emite certificate de botez și de cununie (art. 50, lit. i) - j) - Statut B.O.R.). „Neîmplinirea celor de mai sus se sancționează cu dojană arhierască, pierderea oficiului de paroh, împlinirea unui canon de post și pocăință la mănăstire, mutarea disciplinară sau destituirea din slujirea clericală [art. 36 - R.A.C.D.I.J.].

În ceea ce privește administrarea bunurilor parohiale, art. 50, lit. k)-l) din Statutul B.O.R. prevede că același preot paroh „administrează patrimoniul parohiei în conformitate cu hotărârile Adunării parohiale și ale Consiliului parohial și controlează modul de administrare a bunurilor instituțiilor culturale, social-filantropice și fundamentale bisericești din parohie; întocmește și ține la zi inventarul bunurilor parohiei de orice natură (...)”. Coroborat cu prevederile cuprinse în art. 65 din același Statut, neducerea la îndeplinire sau ducerea la îndeplinire în mod eronat a celor stipulate atrage răspunderea juridică prevăzută în art. 64, al. (1) din Statutul B. O. R.: „Parohul (...) răspunde canonic-disciplinar și administrativ-bisericesc în fața Consiliului Eparhial, iar pentru administrarea și gestionarea defectuoasă a averii bisericești răspunde și în fața instanțelor civile și penale, în baza legislației în vigoare”, aplicându-i-se ca sancțiuni, în funcție de gravitatea faptei: dojana arhierască, pierderea oficiului de paroh, împlinirea unui canon de post și pocăință la mănăstire, mutare disciplinară, destituirea din slujirea clericală sau caterisirea - [art. 35, al. (1); art.

36 – R.A.C.D.I.J.]. Se va urmări recuperarea prejudiciului și sesizarea autorităților de stat, în baza legislației civile și penale [art. 35, al. (3)-(4) - R.A.C.D.I.J.]

Exigențele misiunii preoțești se văd formulate și în alte prevederi statutare, fiecareia dintre ele corespunzându-i și câte o sancționare în cazul încălcării dispozițiilor lor. Astfel, locuirea înafară de parohie se sancționează cu mutarea disciplinară sau destituirea (art. 32, al. (1) din R.A.C.D.I.J.), iar părăsirea parohiei duce la destituire (art. 32, al. (2) din R.A.C.D.I.J.). Din acest motiv preotului îi revine sarcina de a construi sau de a cumpăra o casă parohială, acolo unde nu există. „Răzvrătirea și atitudinea dăunătoare vieții bisericești îndreptate împotriva deciziilor autorităților ierarhic superioare”; ca și „participarea la manifestații neautorizate de Biserică, în organizații de tip sindical, cu caracter politic sau care contravin moralei creștine și demnității clericale”, se sancționează cu dojană arhierescă, destituire din slujirea clericală sau caterisire, după gravitatea faptei” [art. 34, al. (1), lit. b)-c) din R.A.C.D.I.J.]. În același context, executarea unei activități sau slujiri bisericești, care nu a fost aprobată de autoritățile superioare bisericești, se sancționează cu dojană sau mutare disciplinară; iar dacă un cleric primește vreo funcție civilă de orice natură, fără știrea și consimțământul autorității bisericești competente, se sancționează cu mutarea disciplinară sau destituirea din slujirea clericală [art.34, al. 1, lit. b)-c) din R.A.C.D.I.J.].

Prin urmare, din cele expuse, se poate observa că atribuțiile unui preot se distribuie pe mai multe domenii de activitate: duhovnicesc, pastoral, misionar, administrativ, patrimonial și chiar financiar. Neducerea la îndeplinire sau ducearea la îndeplinire în mod defectuos a obligațiilor înscrise în „fișa postului” atrag după sine sancționarea celui împlicinat din partea autorității bisericești (Chiriarhul locului sau Consistoriul eparhial), dar și a instanțelor de judecată ale vieții de stat. Astfel răspunderea juridică a păstorului de suflete poate îmbrăca mai multe forme: disciplinară, administrativă, materială, civilă și chiar penală.

Menirea prevederii aplicării sancțiunilor are însă un scop pedagogic întreit: de a săvârși cât mai corect rânduiala tipiconală a Sfintelor Taine și a ierurgiilor bisericești; de a determina împlinirea cât mai exactă a atribuțiilor statutare și regulamentare; și de a menține păstorul sufletesc aproape și permanent alături de credincioși.

Exigențele misiunii pastorale și administrative presupune ca necesară o bază inspirată care se fundamentează pe Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție.

Nu trebuie însă uitat că la exigențele abordate se aplică legislația sinodală actuală ale cărei principii se regăsesc în prevederile canonice. Acestea reprezintă experiența Bisericii, așa cum a fost ea confirmată de Sfintele Sinoade și de către Sfinții Părinți. Misiunea pastorală nu trebuie să se realizeze conform viziunii subiective a fiecărui păstor, ci potrivit voinței lui Dumnezeu, așa cum este ea exprimată în cele două izvoare ale Revelației dumnezeiești.

Din acest motiv cunoașterea actualelor legiuri are inclusiv un efect pastoral. Misiunea pastorală s-a întemeiat întotdeauna pe legea Bisericii. Uneori suntem împinși spre antinomism (care reprezintă exercitarea autonomă a misiunii pastorale în lipsa sau cu neglijarea prevederilor legale); și alteori spre legalism (adică exercitarea misiunii pastorale doar potrivit literei legii, într-o formă juridică, legalistă). Trebuie să se țină mereu seama însă că legea este un dar divin care are un caracter pastoral.

Analizând sarcinile impuse de legiurile bisericești unui cleric, pe care acesta le acceptă înaintea actului hirotoniei, se poate constata că îndeplinirea unora dintre ele poate duce la neglijarea (în tot sau în parte) a celorlalte, misiunea pastoral-misionară putând fi prioritară în fața celei administrativ-parohiale, sau invers. Aceste situații diferă de la caz la caz în funcție de persoana fiecărui cleric în parte, rezultatul muncii sale răsfrângându-se pozitiv asupra persoanelor pastorate și negativ asupra administrării patrimoniului bisericesc; sau invers. În multe cazuri, însă, roadele sunt pozitive pentru ambele categorii.

Cei doi autori ai manualului de *Administrație bisericească* (Ioan N. Floca și Sorin Joantă) au putut constata că o problemă dificilă în pastorație este aceea a supraîncărcării cu sarcini a preotului. Rezultatul muncii sale pe aceste două planuri: duhovnicesc și administrativ este nu în funcție de orele prestate, ci de rezultatul muncii sale. Pentru a da roade pozitive activității sale pastoral-misionare și administrativ-parohiale, activitatea preotului trebuie să fie ușurată printr-o organizare rațională, în sensul că munca sa va urmări îndeplinirea obligațiilor printr-o idee clară despre principalele probleme ale parohiei, eliberându-se de alte probleme care îi consumă timpul și pe care nu trebuie să le rezolve personal. Pentru a asigura o muncă liniștită, conducătorul oficiului parohial trebuie să rezolve personal numai problemele pe care nu le poate încredința spre cercetare și rezolvare niciunui dintre colaboratorii sau subalternii săi. În practică se observă tendința unor clerici de a concentra în mâinile lor rezolvarea tuturor problemelor parohiale și de a nu încredința altor persoane decât numai ceea ce el însuși nu mai este în stare să rezolve, tendința de a crea aparența că el este de neînlocuit și supraaglomerat cu sarcini. E greșită această

tendență și dăunătoare credincioșilor săi, deoarece eficiența activității se măsoară nu după gradul de oboseală al preotului care poate decurge din mărunțișuri, ci după rezultatele muncii întregului consiliu. Împărțirea sarcinilor între colaboratorii și consilierii parohiali constituie mijlocul care poate elibera pe preot pentru a se putea ocupa efectiv de problemele, evident diferite, legate de direcția principală de activitate a parohiei¹¹.

În acest sens, pentru detensionarea numeroaselor atribuții parohiale, legiuitorul bisericesc a înțeles ca pe lângă conducătorul oficiului parohial să existe și alte persoane sau chiar organisme colegiale menite să vină în sprijinul său în vederea administrării corecte și eficiente a bunurilor parohiale: Consiliul parohial, epitropii parohiali (art. 63 - Statut B.O.R.); și Comitetul parohial cu cele 5 servicii ale sale: *Serviciul social*; *Serviciul misionar*; *Serviciul cultural*; *Serviciul pentru tineret*; *Serviciul administrativ-gospodăresc* [art. 67, al. (2), lit. a)-e) - Statut B.O.R.). Prin activitatea încredințată lor se decongestionează unele dintre atribuțiile preotului.

În concluzie, la vremuri noi se cere o pastorație duhovnicească nouă și un preot înouit. Aceasta trebuie să corespundă totdeauna firii veacului. Lucrarea pastoral-misionară va ține seama de împrejurările în care se găsesc astăzi credincioșii, de timpul și de locul în care sunt chemați păstorii de suflete să păstorească, de mentalitatea actuală a credincioșilor aflați sub influența noilor condiții de viață, mereu schimbătoare¹², chiar de la an la an.

Acest „apostolat social” trebuie însă împletit cu cel administrativ. S-a putut constata că în ziua de astăzi nu se mai poate trăi (în majoritatea cazurilor) fără proprietăți. Însăși Biserica deține bunuri care sunt date în administrare corectă slujitorilor ei. Bunurile bisericesti sunt necesar a fi păstrate și chiar sporite, dar folosite nu în folos propriu, ci spre ajutorarea celor mulți.

Aspectul diferit, diversificat și unic în același timp al activității pastoral-misionare constituie un complex necunoscut care nu se poate cuprinde în formule și cu găsirea soluțiilor pentru fiecare caz în parte. Însă păstorul de suflete, cu darul puterii de la Dumnezeu de a face bine poporului credincios „se va face tuturor toate” (I Cor. 9, 22). Și aceasta cu propriul său exemplu înaintea credincioșilor săi.

Astfel, împlinind cu succes aceste exigențe pastoral-duhovnicești pe care cu bună chibzuință le împletește cu cele administrativ-parohiale, preotul va fi un adevărat „păstor” așezat spre folosul credincioșilor, slujind cu vrednicie la altarul de jertfă al Bisericii și neamului.

¹¹ Cf. Ioan N. Floca, Sorin Joantă, Administrație bisericească parohială și legislație, Sibiu, 2001, p. 51.

¹² N. Belea, Contribuții ..., p. 44-45.